

Analiza slovničnih napak v korpusu spisov učencev japonščine na osnovni ravni

Miha Pavlovič,* Rena Ito[†]

* Oddelek za Azijske študije, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
miha.pavlovic1@gmail.com

† Fakulteta za medkulturno komunikacijo, Univerza Rikkyō
Nishi-Ikebukuro 3-34-1, Toshima-Ku, Tokyo, 171-8501 Japonska
rn_yis7@yahoo.co.jp

Povzetek

V prispevku opisujemo izgradnjo korpusa spisov študentov japonščine na začetni stopnji in začetno analizo slovničnih napak v njem. Namen raziskave je ugotoviti, katere slovnične strukture povzročajo največ težav slovenskim učencem japonskega jezika na osnovni ravni. V 143 zbranih besedilih smo identificirali in kategorizirali 516 napak ter določili deset najpogostejših tipov napak. Pričakujemo, da lahko te ugotovitve koristijo tako učencem kot učiteljem japonščine pri izvajanju učnega procesa, hkrati pa je tako nastali korpus lahko prvi korak k izgradnji obsežnejšega, označenega in javno dostopnega korpusa besedil slovenskih učencev japonščine za nadaljnje raziskave o učenju japonščine kot tujega jezika.

Analysis of grammatical errors in a Japanese beginner learner corpus

We present the construction of a corpus of Japanese texts written by beginners, learners of Japanese as a foreign language at the University of Ljubljana, and a preliminary analysis of grammatical errors found in the corpus. The aim of our research is to determine which grammatical constructions are most difficult for Slovene beginner learners of Japanese. In the 143 texts we collected, we identified and categorised 516 grammatical errors, and determined the ten most common error types. These results can be useful to both learners and teachers, and the corpus can be a first step towards the construction of a larger, annotated and public corpus of texts by Slovene speaking learners of Japanese, as a basis for research on learning Japanese as a foreign language.

1. Uvod

V raziskavi ameriškega Inštituta za zunanje zadeve (Foreign Service Institute -FSI) leta 2007 je bil japonski jezik uvrščen v skupino najzahtevnejših jezikov na svetu za maternega govorca angleščine, za katerega predvidevajo, da potrebuje 2200 in več ur aktivnega učenja, da doseže t. i. nivo S-3 (professional working proficiency), kar približno ustreza nivoju C1-C2 po lestvici CEFR, medtem ko je bil na primer slovenski jezik uvrščen v drugo kategorijo, za katero je potrebnih 1100 ur, kar je kar dvakrat manj od japonščine. Tu gre sicer za oceno s stališča maternega govorca angleščine, a po vsej verjetnosti ocena za maternega govorca slovenščine ne bi bila zelo drugačna.

Japonski jezik se razlikuje od slovenskega na vseh ravneh: ima drugačno stavčno strukturo (pri japonščini je povedek vedno na koncu stavka, medtem ko je pri slovenščini v povednem stavku glagol po navadi na drugem mestu); skloni, ki se v slovenskem jeziku izražajo s pregibanjem samostalnika, se v japonščini s pomočjo t. i. sklonskih členkov (*kakujoshi* 格助詞), ki se »pripnejo« samostalniku in mu tako določijo sklon; zapisuje se s štirimi nabori znakov, ki se uporabljajo za zapis različnih besednih vrst oz. morfemov itd.

Tako seveda ni nič čudnega, da pri učencih japonskega jezika pogosto prihaja do napak, predvsem na področjih, kjer se oba jezika pogloblito razlikujeta. Vendar so napake, ki nastopijo ob rabi jezika, eden izmed sestavnih delov učenja le-tega. Do njih pride zaradi pomanjkanja znanja o določenem področju oz. elementu jezika, ali pa zaradi napačne uporabe pridobljenega znanja. To je povsem

naraven proces in v kolikor se te napake prepozna in posledično odpravi, lahko govorimo o pozitivnem učinku na učenje jezika. Obratno pa v primeru, da napake niso prepoznane in se jih ne odpravi, lahko imajo takšne pomanjkljivosti v znanju jezika negativen vpliv na nadaljnje učenje. Zato je pomembno, da se napake pravočasno prepozna in odpravi in s tem zagotovi trdne temelje oz. dobro osnovo za nadaljnje učenje jezika.

Sistematično učenje japonščine kot tujega jezika na visokošolski ravni se je v Sloveniji začelo leta 1995, ko je bil na Filozofski fakulteti v Ljubljani ustanovljen Oddelek za azijske študije in z njim prvi (in zaenkrat še edini) študijski program japonologije v Sloveniji. Tako japonologija sodi med eno mlajših strok Filozofske fakultete. Kljub temu, da je bilo v dvaindvajsetih letih delovanja izvedenih mnogo raziskav in projektov, ki se ukvarjajo s temo japonskega jezika, trenutno še ni na voljo vira ali orodja, s pomočjo katerega bi bil učencem in učiteljem japonskega jezika omogočen enostaven vpogled v podatke o tipih napak, ki učencem najpogosteje predstavljajo težave, in primerih le-teh. Tako smo kot prvi korak proti temu cilju v akademskem letu 2016/2017 zbrali korpus spisov študentov japonščine na začetni stopnji in v njem analizirali napake¹.

V okviru te raziskave smo iz pisnih besedil študentov prvega letnika programa Japonologija na Filozofski fakulteti v Ljubljani ustvarili in analizirali korpus 143 besedil, v katerem smo ugotovili 516 slovničnih napak. Napake smo najprej identificirali, kategorizirali in prešteli, nato pa smo določili deset najpogostejših tipov napak. Raziskavo smo izvedli z namenom, da ugotovimo, katere

¹ Raziskava je nastala pri predmetu Timsko raziskovalno delo pod mentorstvom dr. Kristine Hmeljak v letu 2016/17, ko je bila

Rena Ito na študijski izmenjavi na Oddelku za azijske študije Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

slovnice strukture slovenskim učencem japonskega jezika na osnovni ravni povzročajo največ težav. Pričakujemo, da lahko te ugotovitve koristijo tako učencem kot učiteljem japonsčine pri izvajanju učnega procesa, hkrati pa je tako nastali korpus lahko prvi korak proti cilju izgradnje obsežnega, javno dostopnega korpusa besedil slovenskih učencev japonsčine ter napak, ki se v njih pojavljajo, in s tem gradnik za nadaljnje raziskave.

1.1. Osnovne značilnosti japonske slovnice

V raziskavi smo uporabili pojme in termine, ki jih za opis japonske slovnice uporablja Bekeš (2005).

1.1.1. Členki

Členki (*joshi* 助詞) so heterogena zvrst. V skladnji igrajo pomožno vlogo. Eno skupino členkov dodajamo samostalnikom, ki se tako spremenijo v dopolnila in se vežejo na povedek. Zopet druga skupina členkov veže med seboj besede, besedne zveze ali stavke. Glede na vlogo, ki jo členki igrajo v zgradbi stavka, jih delimo na: sklonske členke (*kaku joshi* 格助詞), tematske členke (*teidai joshi* 提題助詞), besedilne členke (*toritate joshi* 取り立て助詞), vezne členke (*setsuzoku joshi* 接続助詞), povedne členke (*shūjoshi* 終助詞) ipd.

1.1.2. Sklonski členki

Sklonski členki (*kaku joshi* 格助詞) v stavku nakazujejo, kakšno vlogo igra dopolnilo v dejanju ali stanju, ki ga izraža povedek. Dopolnila so načeloma sestavljena iz samostalnika (ali samostalniške fraze) ter iz sklonskega člena. Pri rezultatih se podrobneje omenjajo sklonski členki *ga*, *ni*, *de* in *wo*. Sklonske vloge v slovenščini se resda pomensko delno prekrivajo z vlogo dopolnil, ki jih spremljajo sklonski členki v japonsčini, vendar ne popolnoma, zato ne bomo uporabljali slovenske terminologije (imenovalnik, tožilnik, dajalnik ipd.), pač pa japonska imena: sklon *ga*, sklon *wo*, sklon *ni* itd.

Sklonski členek *ni* ima podobno funkcijo kot slovenski dajalnik (primer 1), lahko pa tudi označuje kraj (primer 2).

- (1) *Hon wo tomodachi ni ageru.*
knjiga-*wo* prijatelj-*ni* dati
Knjigo dam prijatelju.
- (2) *Jan wa heya ni iru.*
Jan-*wa* soba-*ni* biti
Jan je v sobi.

Sklonski členek *de* へ deluje podobno kot slovenski orodnik (primer 3), lahko pa podobno kot členek *ni* に označuje tudi lokacijo (primer 4).

- (3) *Kuruma de iku.*
Avto-*de* iti.
Grem z avtom.
- (4) *Resutoran de matte iru.*
Restavracija-*de* čakati [kontinuativ]
Čakam v restavraciji.

Sklonski členek *wo* deluje podobno kot slovenski tožilnik in po navadi stoji ob predmetu, sklonski členek *ga* pa stoji ob osebkem oz. deluje podobno kot imenovalnik (primer 5).

- (5) *Jan ga hon wo kau.*
Jan-*ga* knjiga-*wo* kupiti
Jan kupi knjigo.

1.1.3. Tematski členek

Členek, ki zaznamuje temo povedi, imenujemo tematski členek (*teidai joshi* 提題助詞). Tema v povedi se običajno pojavi kot kombinacija samostalnika (samostalniške zveze) in tematskega člena. Najbolj pogost tematski členek je členek *wa* (primer 6).

- (6) *Novak-san wa watashi no tomodachi desu.*
Novak-gospod-*wa* jaz[atributiv] prijatelj biti
Gospod Novak je moj prijatelj.
(dobesedno: Kar se tiče gospoda Novaka, je moj prijatelj.)

1.1.4. Vezni členek *no*

Členek *no* je t. i. vezni členek (*rentaijoshi* 連体助詞). Vezni členki povezujejo besede in stavke. Členek *no* povezuje dva samostalnika v samostalniško zvezo, kjer običajno izraža pripadnost, hkrati pa deluje tudi kot sklonski členek, ki ga lahko primerjamo s slovenskim roditeljskim (primer 7).

- (7) *Jan no hon*
Jan-*no* knjiga
Janova knjiga

1.1.5. Glagoli

Glagol lahko samostojno uporabimo kot povedek. Kategorije pregibanja niso oseba in število kot v indoevropskih jezikih, pač pa se glagol pregiba predvsem glede na razne vidike modalnosti.

Glede na to, kako se glagoli pregibajo, jih delimo v dve veliki skupini: enostopenjske glagole (*ichidandōshi* 一段動詞) s samoglasniško osnovo in petstopenjske glagole (*godandōshi* 五段動詞) s soglasniško osnovo.

1.1.6. Pomožni glagol oz. kopula *desu*

Pomožni glagol *desu* s samostalniki tvori samostalniške povedke in deluje kot neke vrste »obešalnik« za informacijo, ki jo sicer pri glagolskih povedkih izražajo paradigme pregibanja.

1.1.7. Formalni samostalniki

V japonsčini imamo posebno skupino samostalnikov, ki so po pomenu zelo abstraktni, nanašajo se na abstraktne odnose bolj kot na konkretne pomene in jih zato ne moremo uporabljati samostojno, brez modifikatorjev. Takim samostalnikom pravimo formalni samostalniki (*keishiki meishi* 形式名詞). Stavki, ki so jim na koncu dodani formalni samostalniki, v povedi delujejo kot odvisniki (npr. dopolnilni, prislovni ipd.). Eden izmed pomembnejših je formalni samostalnik *koto* (primer 8).

- (8) *Kare ga shinda koto wo shirimasen deshita.*
On-*ga* umreti[pret.] dejstvo-*wo* vedeti[nik.pret.]
Nisem vedel, da je on umrl.
(dobesedno: Nisem vedel za dejstvo, da je umrl.)

2. Pregled obstoječe literature in sorodnih raziskav

Zaradi pomanjkanja predhodnih raziskav, ki bi se ukvarjale z slovničnimi napakami slovenskih učencev japonsčine, smo ob zbiranju literature najprej poskusili najti podobne raziskave, ki se ukvarjajo z napakami slovenskih učencev drugih jezikov. A ker se japonska slovnica precej razlikuje od evropskih jezikov, smo se tu namesto k predhodnim raziskavam, ki se ukvarjajo z napakami slovenskih učencev v drugih jezikih, raje zatekli k predhodnim raziskavam, ki se ukvarjajo z napakami učencev japonsčine (prevladujejo predvsem analize napak kitajskih, tajvanskih, korejskih in ameriških učencev).

Pri uporabljeni literaturi gre omeniti predvsem dve sorodni deli japonskih avtorjev. Prvo je delo z naslovom *Mali slovar primerov napak v japonsščini* (Ichikawa, 1997), ki kategorizira preko tisoč povedi s slovničnimi napakami na dve glavni skupini, osem podskupin in 87 posameznih slovničnih kategorij. Najširše loči napake na t. i. skupino modifikatorjev (*shūshokubu* 修飾部) in skupino prilastkov (*jutsugo* 述語). Med modifikatorje uvršča razne odvisnike (časovne, vzročne, namerne, dopolnilne itd.) in členke; skupina napak v povedkih pa vsebuje podskupine, kot so glagolski vid, glagolski način in druge kategorije povezane z glagolom. Ta način kategorizacije napak se uporablja tudi v jezikovnem korpusu učencev japonsčine² (Umino et al. 2012), ki je zelo podobnem našemu končnemu cilju. Ta način kategorizacije napak omogoča jasen pregled nad slovničnimi elementi japonskega jezika glede na njihovo funkcijo v stavku, zato smo se tudi sami odločili za enak tip kategorizacije.

Drugo delo, ki je bilo zelo pomembno za to raziskavo, pa je *Zbirka napak v japonsščini tujih učencev* (Teramura, 1990) ena pomembnejših raziskav na področju japonskega korpusnega jezikoslovja v tistem času. Delo vsebuje korpus (še v analognem zapisu) z več kot 7000 primeri stavkov iz različnih besedil, ki so jih ustvarili učenci japonsčine iz različnih držav. V njih so označene in kategorizirane napake, skupek besedil pa tako tvori prvi korpus učencev japonsčine.

3. Predmet raziskave

Gre za korpusno raziskavo, predmet katere so slovnične napake, ki se pojavljajo v spisih učencev japonsčine na začetnem nivoju. Korpus tu tvori skupek 143 besedil, katerih avtorji so študentje, ki so v akademskem letu 2016/2017 na Oddelku za azijske študije na Filozofski Fakulteti v Ljubljani v okviru programa Japonologija obiskovali pouk pri predmetih *Japonski jezik v praksi 1* in *Sodobna japonsčina 1*. Spisi niso bili napisani v testni situaciji, temveč so nastali kot domača naloga, kar pomeni, da avtorji ob pisanju niso bili pod časovnim pritiskom ter so si lahko ob pisanju besedil pomagali z raznimi učbeniki, slovarji in drugimi pripomočki. Ta informacija je pomembna, saj to dejstvo zmanjšuje verjetnost, da je do napak v spisih prišlo zaradi površnosti, temveč zaradi dejanskega pomanjkanja znanja o določenem slovničnem elementu oz. njegovi uporabi. Pri analizi napak pa smo se omejili zgolj na slovnične, saj bi analiza ostalih tipov napak, kot na primer ortografske, stilistične in napake, povezane z

pisanjem pismenk itd. zahtevala popolnoma drugačen pristop.

Spisi, ki tvorijo korpus, zajemajo devet tem. Prva izmed tem je »opis sobe«; tu učenec opisuje lastno sobo ter predmete v njej, zaradi česar je v teh spisih poudarek predvsem na opisovanju lokacij premetov v prostoru in uporabi ustreznih glagolov stanja. Druga izmed tem je »družina«; tu je poudarek na naštevanju in opisovanju lastnosti družinskih članov in rabi pridevnikov ter vezni obliki le-teh. Tretja tema je »hobi«; tu je poudarek na naštevanju oz. nizanju glagolov in nominalizaciji le-teh. Četrta tema je dnevnik aktivnosti v času programa SloTan³; tu je poudarek na opisovanju preteklih dogodkov, uporabi preteklih oblik glagolov in pridevnikov.⁴ Tri tematsko podobne teme pa predstavljata dva dnevnika branja in pa predstavitev knjige. V teh spisih učenci obnavljajo in komentirajo vsebine prebranih knjig. Spisi torej obsegajo različne teme, ki zahtevajo uporabo različnih slovničnih struktur. Le-to je za takšen tip raziskave pomembno, saj bi v nasprotnem primeru, zaradi precej majhne velikosti korpusa negativno vpliva na verodostojnost rezultatov (prevladuje namreč samo raba nekaterih slovničnih elementov).

Tekom same raziskave je bila izvedena anketa, s pomočjo katere so bili pridobljeni nekateri osnovni podatki o učencih. Tu gre predvsem za jezikovno ozadje. Povprečna starost učencev je bila 20 let; 80 % učencev se japonskega jezika ni učilo pred vpisom v prvi letnik; pri vseh učencih gre za naravne govorce slovenskega jezika, ki po lastni oceni angleški jezik obvladajo vsaj na nivoju B1, ter v povprečju govorijo vsaj še en drug tuj jezik; kot odgovor na vprašanje, kateri del japonske slovnice jim po lastnem mnenju povzroča največ težav, pa je velika večina učencev navedla členke. To je zanimivo, saj nas zanima, v kolikšni meri se učenci sami zavedajo svojih šibkosti.

4. Metoda raziskave

Na roko napisane spise smo najprej digitalno posneli in shranili kot slike. Nato smo s pomočjo programa Excel ustvarili tabelo s šestimi stolpci, ki je služila kot ogrodje za naš korpus napak. V prvi stolpec smo prepisali stavek, takšen kot se je pojavil v spisu, vključno z napakami, katere smo posebej označili. V drugi stolpec smo vpisali slovnično pravilno različico. V tretjem stolpcu smo označili kategorijo slovnične napake po Ichikawi. V četrtega temo spisa, oštevilčeno od ene do devet. V petega smo vpisali zaporedno številko vrstice, v kateri se napaka v spisu pojavi, in v zadnjega dvomestno šifro, dodeljeno vsakemu izmed učencev.

V tej raziskavi napak ne kategoriziramo glede na napačno uporabljen slovnični element, temveč glede na element, ki bi bil moral biti uporabljen. Tu zagovarjamo stališče, da je bolj kot to, da je učenec na določenem mestu uporabil napačen vzorec, pomembno to, da ni uporabil pravilnega, saj le-to pomeni, da učencu primanjkuje znanja o tem slovničnem elementu.

Nato smo vsakemu primeru napake določili šestmestno šifro, pri kateri prvi dve številki označujeta temo spisa, srednji dve označujeta avtorja in zadnji dve vrstico, v kateri se pojavlja napaka. Zaporedno število vrstice se tu nanaša

² <http://cblle.tufs.ac.jp/lle/ja/index.php?menulang=en>

³ Kratak program za japonsko govoreče študente na izmenjavi na FF UL, ki ga vsako leto organizira oddelek AŠ. V okviru programa imajo

japonski in slovenski študentje predstavitev o raznih temah, debatirajo, organizirajo vodene ogledje idr.

⁴ V japonsščini se pridevniki pregibajo glede na čas.

na zaporedne vrstice v skeniranih verzijah spisov, pisanih na roko. V kolikor bi spisi bili pisani računalniško, bi namesto zaporednega števila vrstice uporabili zaporedno številko povedi.

Tako ustvarjeno tabelo smo nato analizirali s pomočjo Excelovih funkcij. Tako smo dobili podatke o najštevilnejših napakah. A pri teh rezultatih je šlo zgolj za podatke o najštevilnejših napakah in ne najpogostejših. Ker se na primer sklonski členki, kot na primer členek *ga*, ki v stavku označuje osebek, v povprečju v tekstih pojavljajo precej pogosteje kot na primer pogojni členek *tara*, je samoumevno, da bo napak pri uporabi takšnega slovnicega elementa več. Zato nam samo število napak tako ni povedalo še ničesar. Zanimale so nas namreč najpogostejše napake.

Da bi pridobili podatke o najpogostejših napakah, smo morali tu ugotoviti razmerje med številom primerov, ko bi določen slovnice element moral biti uporabljen, a ni bil, in pa med številom primerov, v katerih je oz. bi moral ta slovnice element oz. vzorec biti uporabljen, da bi bil stavek slovnice pravilen. Zanimalo nas je torej razmerje med količino pravilne in napačne rabe posameznega elementa. Za ta izračun smo potrebovali podatke o tem, kolikokrat je oz. bi moral biti posamezen slovnice element oz. vzorec uporabljen znotraj našega korpusa. Štetja nismo mogli izvesti strojno, saj lahko v japonskem jeziku enaki členki imajo več različnih funkcij, kot na primer členek *de*, ki lahko v naslednjem kontekstu označuje orodje (*kuruma de – z avtom*) ali pa lokacijo (*kuruma de – v avtu*). Zato je moral ta del analize biti izveden ročno.

Ko smo pridobili vse podatke, smo izračunali razmerje med pravilno in napačno rabo oz. pogostost pojavljanja napak pri določenem slovnice elementu. V dobljenih rezultatih so izstopali slovnice vzorci, ki se v spisih skoraj niso pojavljali. Razlog za to je bil namreč ta, da je šlo za vzorce, ki so bili oz. bi morali biti znotraj spisov uporabljeni tako malokrat, da je bil vzorec napak premajhen, da bi bili podatki lahko verodostojni. Zaradi tega smo tu določili dodatni kriterij, oz. spodnjo mejo. Pogoji, da se napaka lahko upošteva kot kandidat za najpogostejšo napako, je ta, da mora količina primerov te napake presegati 1 % skupnega števila vseh napak znotraj korpusa, ki znaša 516, kar pomeni več kot pet primerov tega tipa napake. Po upoštevanju tega kriterija so pridobljeni rezultati delovali veliko bolj realistično.

5. Rezultati raziskave

Po uporabi dodatnega kriterija za določitev najpogostejših tipov napake smo ponovno določili deset najpogostejših tipov napak. V skupini desetih najpogostejših napak so kar šest mest zasedli členki. Ti členki so bili: tematski členek *wa*, vezni členek *no* in sklonski členki: *ga*, *ni*, *de* in *wo*. Ostale štiri najpogostejše tipe napak so predstavljale napake povezane z vezno obliko glagola (*dōshi heiritsu* 動詞並立), z glagolom stanja *aru*, kopulo *desu* ter s formalnim samostalnikom *koto*.

SLOVNIČNI ELEMENT	ODSTOTEK NAPAČNE RABE
vezna oblika glagolov V-te	17,24 %
formalni samostalnik <i>koto</i>	16,67 %
sklonski členek <i>wo</i>	10,56 %

sklonski členek <i>de</i>	9,95 %
sklonski členek <i>ga</i>	8,96 %
sklonski členek <i>ni</i>	8,36 %
glagol stanja <i>aru</i>	7,27 %
vezni členek <i>no</i>	7,17 %
tematski členek <i>wa</i>	5,83 %
kopula <i>desu</i>	5,46 %

Tabela 1: Deset najpogostejših tipov napak

6. Diskusija

Kar se tiče samih členkov, sklepamo, da je razlog, da se jih je med najpogostejše napake uvrstilo toliko, najbrž dejstvo, da v slovenskem jeziku stavčne vloge izražamo s sklanjanjem in ne z dodajanjem členkov kot v japonsščini, zato je takšen način izražanja funkcij besed slovenskim učencem tuj ter posledično težje razumljiv. Hkrati pa japonski členki slovenskim sklonom ne ustrezajo vedno popolnoma. Medtem ko se na primer za izražanje pripadnosti in roditelja nedvoumno uporablja členek *no*, in v primeru dajalnika členek *ni*, imamo v primeru mestnika oz. izražanju lokacije možnost uporabe členka *de* in členka *ni*. V primeru imenovalnika uporabljamo členek *ga*, katerega pa mnogokrat lahko nadomestimo z tematskim členkom *wa*, ki določuje temo stavka. Takšni pari členkov so slovenskim učencem japonsščine še posebej težavni. Kot rešitev oz. način za zmanjšanje pogostosti pojava takšnih napak lahko predlagamo predvsem, da učitelj ob razlagi problematičnih členkov le-te predstavi skupaj z njihovimi pari ter pri razlagi več pozornosti posveti poudarku na razliki med podobnima členkoma, predvsem s pomočjo prevodov v slovenščino.

Glagol stanja *aru* deluje podobno kot slovenski glagol *biti*, le da se le-ta uporablja le v primeru, da gre pri osebkju stavka za neživo stvar ali rastlino (torej ne za ljudi ali živali, saj se zanje uporablja glagol *iru*). Kot omenjeno v točki 1.1, se kopula *desu* prav tako uporablja podobno kot glagol *biti*. Tako ima učenec ob tvorbi stavka na voljo tri različne možnosti, ki pa naravnemu govorniku slovenščine (kjer kopuli *desu* podobnega slovnicega elementa ni) delujejo zelo podobno (v nekaterih primerih lahko v določenem stavku glagole stanja *iru* in *aru* tudi nadomestimo z *desu*), zaradi česar pride do napak. Ker moramo v nekaterih primerih kopulo *desu* pripeti stavkom, ki na prvi pogled izgledajo slovnice popolni tudi brez nje, tudi primerov, ko je do napake prišlo zaradi neuporabe kopule, ni bilo malo.

Kar se tiče napak pri formalnem samostalniku *koto*, je verjetno razlog za težave ta, da ta slovnice element v japonskem jeziku deluje precej drugače kot posamostaljenje v slovenščini. V slovenščini glagol nominaliziramo besedotvorno (delati – delo), v japonskem jeziku pa glagol nominaliziramo tako, da mu pripnemo t. i. formalni samostalnik *koto*. V največ primerih je do napake prišlo zaradi neuporabe tega slovnicega elementa. Tudi tu gre predvsem za to, da učenci niso navajeni na rabo tega slovnicega elementa, ker v slovenskem jeziku nominalizacija deluje drugače. Tudi ta napaka bi morala s časom samodejno izginiti.

Procentualno najpogostejši tip napak je bil tip napak povezan s t. i. vezno obliko glagolov V-te. Pri tem tipu

napak gre predvsem za napake pri spreganju glagolov (predvsem pet-stopenjskih), oz. pomanjkanju rabe te slovnice strukture. Menimo, da je do večine napak prišlo, ker se učenci teh glagolskih oblik učijo dokaj pozno, zaradi česar niso navajeni na njihovo rabo.

Pri samih rezultatih moramo seveda omeniti tudi dejstvo, da korpus vendarle obsega le 143 besedil, kar vpliva na verodostojnost samih rezultatov (zaradi česar je tudi prišlo do težav, omenjenih v točki 4). A kljub temu menimo, da so rezultati in ugotovitve te raziskave, pridobljeni po uporabi dodatnega kriterija, verodostojni in lahko služijo kot vodilo pri načrtovanju učenja.

Način kategorizacije se ni izkazal za najprimernejšega. Razlog za to je, da Ichikawa te kategorizacije ne uporablja za analiziranje napak znotraj korpusa, temveč samo za prikaz najpogostejših tipov napak. Tako smo v primeru redkejših tipov napak bili primorani sami dodati nove kategorije. Zaradi tega bo v primeru nadaljevanja raziskave potrebno primerno prilagoditi Ichikawino kategorizacijo, ali pa uporabiti kakšno primernejšo kategorizacijo napak.

7. Zaključek in bodoče delo

V sklopu te raziskave smo ustvarili korpus 143 besedil slovenskih učencev japonščine ter na podlagi analize le-tega ugotovili, kateri slovnice elementi slovenskim učencem japonščine povzročajo največ težav. S tem smo naredili prvi korak proti končnemu cilju izgradnje obsežnejšega korpusa besedil učencev japonščine, ki bo učiteljem jezika omogočil vpogled v tipe napak, ki se pojavljajo pri učencih, in s tem izpostavil slovnice elemente, ki jim je treba pri uvajanju snovi nameniti več časa, ter predstavljal osnovo za bodoče raziskave na tem področju, tako v slovenskem prostoru kot širše v primerjavi z učenci japonščine iz drugih jezikovnih okolij.

Zaenkrat so spisi digitalizirani zgolj kot slike, digitalizirani pa so le stavki, ki vsebujejo napake. Tako je eden izmed nadaljnjih ciljev najprej popolna digitalizacija vseh 143 besedil, kar bo omogočalo lažji pregled, več možnosti analize in pa vpogled v kontekst posamezne povedi, kar je pri visoko kontekstualnem jeziku, kot je japonščina, zelo pomembno za razumevanje vsebine povedi.

Še eden izmed ciljev je razširiti sam korpus, s čimer bomo povečali verodostojnost statističnih podatkov. Ker so v korpus vključena zgolj besedila učencev na osnovni ravni, bomo poskušali vključiti najprej besedila učencev na srednji in nato še na višji ravni. S tem nameravamo omogočiti razne primerjave tipov napak, ki se pojavljajo na posamezni ravni, z nadaljnjim osvajanjem jezika pa izginjajo ali ostajajo. Prav tako pa nameravamo v prihodnosti povečati tudi količino vključenih besedil učencev na osnovni ravni.

V primeru razširitve korpusa bo potreben hitrejši in enostavnejši način obdelave oz. analize podatkov, zaradi česar nameravamo korpus popolnoma digitalizirati, vsem besedilom dodati oznake posameznih tipov napak, ter celoten korpus objaviti tako za dostop preko spletnega konkordančnika kot tudi v javno dostopnem repozitoriju jezikovnih virov.

8. Literatura

- Bekeš, Andrej. 2005. *Pregled slovnice japonskega jezika (skripta)*. Oddelek za azijske in afriške študije, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Foreign Service Institute, 2007. *Learning Expectations*. <http://web.archive.org/web/20071014005901/http://www.nvta.gov/lotw/months/november/learningExpectation.html> Dostop: 10. 4. 2018.
- Ichikawa Yasuko 市川保子. 1997. *Nihongo goyou reibun shoujiten* 日本語誤用例文小辞典 [Mali slovar primerov napak v japonščini]. Tokyo: Bonjinsha.
- NINJAL (n.d.) Learner Corpus Study of Aquisition of Japanese as a Second Language, <http://lsaj.ninjal.ac.jp/>, Dostop: 10. 4. 2018.
- Teramura, Hideo 寺村秀夫. 1990. *Gaikokujingakushuusha no nihongo goyoureishuu* 外国人日本語学習者の日本語誤用例集 [Zbirka napak tujih učencev japonščine], <http://teramura.ninjal.ac.jp/teramura.goyoureishu.pdf>, Dostop: 15. 1. 2018.
- Umino, Tae et al. 2012. *Learners' Language Corpus of Japanese*. Tokyo University of Foreign Studies. <http://cblle.tufs.ac.jp/lc/ja/index.php?menulang=en>.